

BEREISHIS: A STUDY OF TEXT, TRADITION & THEOLOGY

MURDER!

רד"ק (בראשית ד:ח)

ידמה כי לא עשה תשובה ולא התחרט בדעתו, שהרי שהרי שב לעשות רעה גדולה והרג את אחיו. ופי' ויאמר קין, שאמר לו התוכחות שהוכיחו הא-ל, ויאמר לו אתה גרמת לי וכיוצא בדבר הזה, והוסיף כעס ורוגז. ולא קם עליו בפני אביו מיראת אביו, אבל נטר לו עד שהיו שניהם יחד בשדה, זה לרעות את צאנו וזה לעבוד אדמתו, ואז התקוטט קין עם אחיו מתוך כעס שהיה לו עליו מחמת קנאה קם עליו והרגהו.

אבן עזרא (בראשית ד:ח)

ויאמר קין, הקרוב אלי שאמר לו כל התוכחות שהוכיחו השם. ושואלים נולדו ביום סגריר ישאלו איך הכהו, ואין חרב. וזאת שאלת תהו, כי יהרגהו בידו בחנק, ואלף עץ ואבן נמצאים.

רמב"ן (בראשית ד:ח)

וטעם ויאמר קין אל הבל אחיו – שנכנס עמו בדברי ריב ומצה להתגולל עליו ולהרגו, לשון רש"י. ורבי אברהם אמר כי הקרוב אליו, שאמר לו כל התוכחות שהוכיחו השם: ועל דעתי, שהוא דבק עם ויהי בהיותם בשדה, כי אמר לו נצא השדה והרג אותו שם בסתר. ויתכן שנתכוון בהריגהו שיבנה העולם ממנו, כי חשב שלא יהיה לאביו זרע אחר עוד, גם פחד שלא יהיה עיקר בנינו של עולם מאחיו שנתקבלה מנחתו:

בראשית רבה (כב:ז)

ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם וגו', על מה היו מדיינים, אמרו בואו ונחלוק את העולם, אחד נטל הקרקעות ואחד נטל את המטלטלין, דין אמר ארעא דאת קאים עליה דידי, ודין אמר מה דאת לביש דידי, דין אמר חלוץ, ודין אמר פרח, מתוך כך ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו, רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר שניהם נטלו את הקרקעות, ושניהן נטלו את המטלטלין, ועל מה היו מדיינים, אלא זה אומר בתחומי בהמ"ק נבנה, וזה אומר בתחומי בהמ"ק נבנה, שנא' ויהי בהיותם בשדה, ואין שדה אלא בהמ"ק, היך מה דאת אמר (מיכה ג) ציון שדה תחרש . . . יהודה בר אמי אמר על חוה הראשונה היו מדיינים, אמר רבי איבו חוה הראשונה חזרה לעפרה, ועל מה היו מדיינים אמר רבי הונא תאומה יתירה נולדה עם הבל, זה אומר אני נוטלה שאני בכור, וזה אומר אני נוטלה שנולדה עמי, ומתוך כך ויקם קין.

בראשית רבה (כב:ח)

אמר רבי יוחנן הבל היה גבור מקין, שאין ת"ל ויקם אלא מלמד שהיה נתון תחתיו, אמר לו שנינו בעולם מה את הולך ואומר לאבא, נתמלא עליו רחמים, מיד עמד עליו והרגו, מן תמן אינון אמרין "טב לביש לא תעביד וביש לא ימטי לך"

מדרש תנחומא (ורשא, בראשית סי"ט)

ויאמר קין אל הבל אחיו, מה א"ל, נחלק העולם ואני בכור ואטול פי שנים, א"ל הבל איפשר, א"ל קין

א"כ אני נוטל יתר חלק על חלקי מקום שנתקבל בו קרבנך, א"ל הבל לא תטול, ועל דבר זה נפלה קטטה ביניהם שנאמר ויהי בהיותם בשדה . . . ויש אומרים, שאמר קין להבל נחלק העולם, א"ל הן, נטל הבל צאנו וקין אדמה לעבוד, והתנו ביניהם שלא יהא לזה על זה כלום, כשנטל הבל את צאנו התחיל לרעות את הצאן וקין רודף אחריו מהר לבקעה ומבקעה להר, עד שנתאחזו זה בזה, ונצח הבל אל קין ונפל תחתיו, וכשראה קין כך התחיל צווח הבל אחי אל תעשה בי רעה, ורחם עליו והניחו, ועמד והרגו שנאמר ויקם קין מכלל שנפל

פרקי דרבי אליעזר (פרק כא)

ר' צדוק אומ' נכנסה שנאה בלבו של קין על הבל אחיו על שנתרצה מנחתו, ולא עוד אלא שהיתה תאומתו של הבל יפה בנשים וחמד אותה בלבו, ולא עוד אלא שאמר שאהרג את הבל אחי ואקח את תאומתו ממנו, שני' ויהי בהיותם בשדה, ואין שדה אלא אשה שנמשלה לשדה, ולקח את האבן וטבעה במצחו של הבל והרגו, שני' ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגו, ר' אומ' לא היה יודע קין שהנסתרות גלויות לפני הב"ה ולקח נבלתו של הבל אחיו וטמנה בשדה, אמר לו הב"ה אי הבל אחיך, אמר לפניו רבון כל העולמי' לא שומר כרם ושדה שמתני ולא שומר אחי, שני' השמר אחי אנכי, אמר לו הב"ה הרצחת וגם ירשת, קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה ואתה אומ' השומר אחי אנכי?! . . . והיה אדם ועזרו יושבים ובוכים ומתאבלים עליו, ולא היו יכולים מה לעשות שלא היו נהוגין קבורה, עורב אחד שמת רעהו אמר אלמוד לאדם זה מה לעשות, מה עשה נטל רעהו וחפר בארץ וטמנו לעיניהם וקברו, אמר אדם כעורב הזה אני עושה ונטל את נבלתו של הבל וחפר בארץ וטמנה, ושלם הב"ה לעורבים שכר טוב בעולם הזה

רד"ק (בראשית ד:ח)

בא אליו הדיבור להודיעו כי לא יוכל האדם להסתר ממנו ווכל עניני בני אדם גלויים לפניו. וקין חשב להסתר ממנו] כמו שנסתר מאביו, שהרגו בשדה במקום שלא היה אדם, וג"כ בא אחיו הדבור להודיעו ענשו על פשעו. ומה שאמר ולו: אי הבל אחיך, הטא לפתיחת הדברים, כמו שאמר לאדם איכה . . .

משנה וגמ' סנהדרין (לז.-לז:)

כיצד מאיימין את העדים? על עידי נפשות . . . הוו יודעין שלא כדיני ממונות דיני נפשות. דיני ממונות – אדם נותן ממון ומתכפר לו, דיני נפשות – דמו ודם זרעותיו תלויין בו עד סוף העולם, שכך מצינו בקין שהרג את אחיו, שנאמר "דמי אחיך צעקים", אינו אומר דם אחיך אלא דמי אחיך – דמו ודם זרעותיו. דבר אחר: דמי אחיך – שהיה דמו מושלך על העצים ועל האבנים . . . אמר רב יהודה בריה דרבי חייא: מלמד שעשה קין בהבל אחיו חבורות חבורות, פציעות פציעות, שלא היה יודע מהיכן נשמה יוצאה, עד שהגיע לצוארו.